

KOLEKTIVINIS DARBAS

LIETUVOS KP ANYKŠČIŲ RAJONO KOMITETO
IR RAJONO DŽD TARYBOS ORGANAS

1960 m.

sausio

31 d.

Sekmadienis

Nr. 10 (1097)

KAINA 15 KAP.

Eina nuo 1948 m.

Žingsnis į priekį

„Puntuko“ kolūkyje įvyko fermų darbuotojų pasitarimas. Išklause agronomo P. Strigūno pranešimo, fermų darbuotojai išanalizavo pasiektus laimėjimus 1959 m. ir numatė gaires tolesniam kolūkio ekonomikos kilimui.

Grazių rezultatų pa

siektė kolūkio karvių melžėjos. Savo socialistinius išpareigojimus įvykdė ir viršijo geriausia karvių melžėja M. Nemeikienė, primelžusi po 2516 kg pieno iš kiekvienos karvės. Nedaug nuo jos atsiliko P. Meilutė, E. Juknevičiūtė. Iš prityrusios vyresnės draugės Nemeikienės mokosi jaunos melžėjos St. Kuprionytė, Pipiraitė, L. Černiauskaitė. Jos jau pasiekė neblogų rezultatų: primelžė iš kiekvienos karvės daugiau kaip 2000 litrų pieno. Bet kai kurios melžėjos savo išpareigojimų neįvykdė. Ir neįvykdė todėl, kad dar nepakankamai rūpestingai prižiūrėjo karves, kad joms trūko patyrimo. O jo trūko, nurodė kolūkio pirmininkas J. Krasauskas, vien tik dėl to, kad per dažnai

keičiasi melžėjos. Kol nauja pripranta prie darbo, karvių produktyvumas nukentčia.

Melžėjos prisiėmė naujus, didesnius išpareigojimus. M. Nemeikienė pasižadėjo iš kiekvienos karvės primelžti po 2800 kg pieno, kitos melžėjos — po 2500 ir daugiau kilogramų. 1960 m. kolūkis pagamins 226 cent pieno 100 ha naudmenų.

Buvo aptartas ir kiaulių šėrikų darbas. Kiaulienos gamyboje pirmauja St. Verbickas, I. Puzinaitė, Paulauskaitė ir kt. Kolūkis antraisiais septynmečio metais išpareigojo pagaminti 100 ha arimų po 45 cent kiaulienos. Kiaulių šėrikės išpareigojo nupenėti šiais metais po 100—120 bekonų.

O. Baltakytė,
įskaitlininkė

DARBO ŽMONIŲ SĄMONINGUMAS — LAIMĖJIMŲ LAIDAS

Prasidėjo antrieji didingo septynmečio metai. Šie metai bus įtempo darbo ir kūrybinės minties vystymo metais. Kiekvienas laimėjimas įmonėje, kolūkyje ar tarybiniam ūkyje neišvaiduojamas be darbo žmonių sąmoningumo augimo. O sąmoningumas tegali kilti tik nuolat gerinant politinį masinį darbą dirbančiųjų tarpe.

Pastaruoju metu rajono kolūkiuose ir įmonėse daugiau skaitoma paskaitų tautų draugystės ir proletarinio internacionalizmo klausimais, apie N. Chruščiovo kelionę į JAV, apie talkingąją mūsų šalies politiką. Darbo žmonės

su įdomumu klausosi mokytojų drg. drg. Sulgos, Strumskienės, Masytės paskaitų.

Didžiulį auklėjamąjį darbą kolūkiečių tarpe atlieka „Už taiką“ kolūkio agitatorių kolektyvas. Agitatoriai drg. drg. Giliauskas, Matiušas ir kiti nuolat bendrauja su kolūkiečiais, kalbasi su jais apie TSKP CK gruodžio Plenumo keliamus žemdirbiams uždavinius. Agitatoriai kas savaitę pasitarimuose aptaria savo darbą, juose papasakoja apie padėtį laukininkystės brigadose ar fermose, iškelia trūkumus, trukdančius sėkmingai vykdyti prisiimtus socialistinius išpareigojimus. Jų patarimais ir pasiūlymais pasinaudoja kolūkio valdyba, po to imdamasi priemonių esamiems trūkumams pašalinti.

Vienok tiek partinės propagandos, tiek agitatorių kolektyvų darbo lygis daugelyje rajono kolūkių bei atskirose įmonėse dar neatitinka šiuolaikinių reikalavimų. Pravedamose paskaitose ir pasikalbėjimuose jaučiamas atitrū-

kimas nuo gyvenimo, nuo praktinių komunistinės statybos uždavinių. Kalbant apie mūsų šalies, respublikos ir atskirų kolektyvų laimėjimus, vengiama dažnai į šviesą kelti negeroves, nenukreipiamas aštrus žodis prieš dykinėtojus ir parazitinių elementų likučius, prieš visa tai, kas trukdo sėkmingai spręsti didingo septynmečio uždavinius. Juk J. Žemaitės vardo, „Ažuolo“, M. Melnikaitės vardo ir kituose kolūkiuose yra nepavydėtina padėtis darbų organizavimo, darbo drausmės stiprinimo, socialistinių išpareigojimų vykdymo atžvilgiu, tačiau šių kolūkių partinės organizacijos nesiima jokių priemonių politiniam-masiniam darbui kolūkiečių tarpe pagerinti, nevadovauja agitatorių kolektyvams. „Gimtosios žemės“ kolūkis yra vienas iš ekonomiškai silpnųjų kolūkių rajone. Norint išbristi iš atsilikimo, reikia nuolat kelti kolūkiečių sąmoningumą, paguoti priešakinio dar-

bo patyrimą. Didžiulį vaidmenį šia linkme galėtų atlikti tarybinė spauda. Tačiau šiame kolūkyje lig šiol prumeruojami tik 125 egzemplioriai laikraščių ir žurnalų, nors kiemų priskaitoma iki 270. Dažniau tas, kad čia spaudą gauna tik vienos brigados kolūkiečiai, o kitų brigadų žmonės jos neprenumeravo, nes jiems aptarnauti kolūkio valdyba neišskyrė laiškanėšio. O juk kolūkyje yra gausi partinė organizacija, kuri galėtų išspręsti šį taip svarbų klausimą.

Partinės organizacijos savo praktinėje veikloje privalo vadovautis TSKP CK nutarimu „Apie partinės propagandos uždavinius šiuolaikinėmis sąlygomis“ bei LKP Centro Komiteto VIII-ojo plenumo nutarimu „Apie masinio-politinio darbo sustiprinimą respublikos gyventojų tarpe“. Reikia suaktyvinti agitatorių kolektyvų darbą, užtikrinti, kad pravedamų paskaitų turinyje būtų daugiau konkretumo ir kryptingumo.

NIKOLAJEVO SRITIS. Pirmaisiais septynmečio metais Domanevo rajono „Akmečetskije Savki“ kolūkis pagamino po 85 centnerius mėsos 100 ha naudmenų. Gera darbo komjaunimo-jaunimo klauilninkų brigada, vadovaujama Elenos Terioško. Jaunosios klauilninkės nupenėjo daug klauilių, kurių bendras svoris 3120 centnerių. Neseniai brigada suteiktas komunistinio darbo brigados vardas.

Nuotraukoje: brigados nariai (iš kairės į dešinę): brigadininkė E. Terioško, Valentina Terioško, Galina Dorošenka ir Marija Klimenko.

K. Dudčenko (TASS) nuotr.

LKP RAJONO KOMITETE IR RAJONO DŽDT VYKDOMAJAME KOMITETE

Dėl priemonių tolimesniam gyvulininkystės išvystymui

LKP rajono komitetas ir rajono DŽD Tarybos vykdomasis komitetas priėmė nutarimą dėl priemonių tolimesniam gyvulininkystės išvystymui.

Jame pažymėta, kad rajono kolūkiečiai pasiekė nemažų laimėjimų, vystydami gyvulininkystę. Praeitais metais rajone 100 ha žemės ūkio naudmenų pagaminta 38 cent pieno ir 6,4 cent mėsos daugiau, negu 1958 metais.

Tačiau dauguma kolūkių neišnaudoja turimų galimybių ir rezervų gyvulininkystės produktų gamybai didinti.

Praeitais metais rajone buvo išparduota 58,9 procento jaunų veršelių. „Už taiką“, M. Melnikaitės vardo, J. Billano vardo, Mi-

čurino vardo, „Žalgirio“, „Sklemonių“, „Draugystės“ ir „Ateltes“ kolūkliai turgoose pardavė nuo 50,4 iki 74,7 procento neužaugusio galvijų prieauglio. Tokia žalinga praktika ne tik stabdo stambių raguočių skaičiaus didinimą, bet ir atneša kolūkiams žymių nuostolių. Štai „Paryžiaus Komunos“ kolūkis 1959 m. pardavė turgoje ir kolūkiečiams 46 veršelius, už kuriuos gavo tik 5.520 rublių. Tuo tarpu, išauginę juos iki 200 kg svorio, kolūkis galėjo gauti virš 60 tūkstančių rublių pajamų.

Daugelis kolūkių nepatenkinamai sprendžia klauilninkystės išvystymo klausimą, nesirūpina pagrindi-

nų ir vienkartinį veislinių klauilių atrinkimu ir sukergimu. Dvidešimt rajono kolūkių 100 ha ariamos žemės laiko mažiau kaip po tris veislines klauiles. Tik po 1,4 veislinės klauilės 100 ha arimų tenka „Kibirkšties“ kolūkyje, po 1,8 — M. Melnikaitės ir P. Cvirkos vardo, po 2 — „Ateltes“ kolūkyje. „Tarybinės žemės“ ir „Tarybinio artojo“ kolūkiuose vienai pagrindinei veislinei klauilei tenka tik po 0,4 vienkartinės klauilaitės. Mažai vienkartinį klauilaitių turi „Lenino keltu“, „Žalgirio“ ir „Jaunosios gvardijos“ kolūkliai.

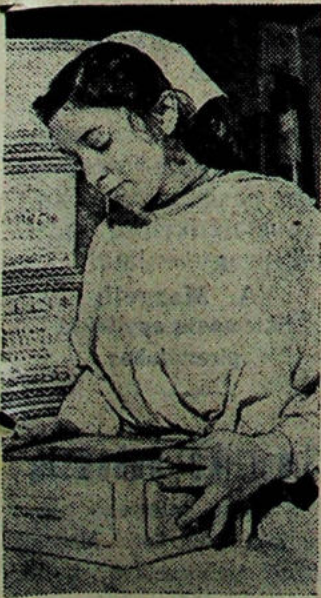
Faktai rodo, kad kolūkiuose neužtikrinamas vienkartinį klauilaitių sukergimas. Černiachovskio

vardo kolūkyje iš 46 kartiniam apsisparšlavimui išskirtų klauilių, sukergtą tik 4, nors likusios sveria po 70—80 kg. „Svėdasų“ kolūkyje iš 32 vienkartinį klauilaitių sukergtą tik 3, „Svyturys“ iš 38 — tik 17.

Kai kurie kolūkliai mažai taiko pažangų dirbtinio gyvulių apseklavimo metodą. „Lenino keltu“, „Draugystės“ ir „Svyturio“ kolūkiuose neskiriama dėmesio šios srities technikai paruošimui arba nesudaromos jiems normalios darbo sąlygos.

LKP rajono komitetas ir rajono DŽDT vykdomasis komitetas įpareigoja pirmines partines organizacijas, apylinkių tarybas, kol-

ūkių valdybas ir žemės ūkio specialistus imtis konkrečių priemonių gyvulių prieauglio išsaugoti, sudarant kontraktacijos sutartis su kolūkiečiais ir darbininkais veršelių auginimui arba juos perkant iš jų. Uždrausti gyvulių bazelį priliiminti karves ir sukergtas telyčias be išbrokavimo akto, patvirtintų gyvulių apseklavimo metodų. „Lenino keltu“, „Draugystės“ ir „Svyturio“ kolūkių valdyboms ir veterinarijos specialistams draudžiama išduoti pažymėjimus kolūkiečiams ir darbininkams dėl veršelių pardavimo. Kiekviename kolūkyje 100 ha arimų turi būti ne mažiau kaip 3 pagrindinės veislinės klauilės, o vienai veislinei klauilei — 2 vienkartinės klauilaitės.

Nuotraukoje: darbininkė L. Sinusovaitė pakuoja kolūkinę valstinę.

M. Baranausko (ELTOS) nuotr.

Lietuvių literatūros dėstymas ir marksistinės pasaulėžiūros ugdymas

Literatūra — labai svarbus idėjinis ginklas. Vienai ar kitaip ji auklėjo žmones visais laikais, bet ypač jos auklėjamas valdymo išaugo dabar. Auklėja ne tik tarybinių rašytojų kūriniai, bet ir visos gausios iktarybinio meno literatūrinis palikimas. Reikia tik visą šį kultūrinį lobyną teisingai suprasti ir tinkamai įvertinti. Buržuaziniams laikais literatūra buvo vertinama valdančiosios klasės požiūriu, vertinama tik tai, kas pačiai buržuazijai buvo naudinga. Teisingai literatūrą suprasti ir įvertinti padeda marksizmo mokslas, visus gamtos ir visuomenės gyvenimo reiškinius aiškinas materialistiškai, istoriškai konkrečiai. Marksizmas padeda suprasti, kodėl, sakysim, seniau daugelis mūsų žymių rašytojų buvo dvasininkai, ir dargi neeiliniai: A. Baranauškas, M. Valančius, Vaižgantas buvo juk žymūs katalikų bažnyčios šulai. Analizuojant jų kūrybinį palikimą, išryškėja ir tai, kad ne bažnyčia juos išugdė ir padarė mūsų literatūros klasikais. Į mūsų literatūrą jie atėjo kaip tikrai reikšmingi rašytojai todėl, kad sąmoningai ar nesa-
moningai bent iš dalies galėjo išvengti bažnyčios poveikio arba kartais net ėjo prieš ją. Tiesa, bažnyčia jiems padėjo įsigyti išsilavinimą. Bet tai juk buvo tokia epocha — bažnyčia tvirtai viešpatavo visose gyvenimo srityse.

Panašiai priežastingai tenka aiškinti ir kitus mūsų literatūros istorijos klausimus. Tik pažįstant kapitalizmo vystymąsi ir rusų literatūrą, darsis suprantamas J. Bilūno demokratizmas, J. Janonio proletarinė poezija ir t. t.

Ir tarybinė lietuvių literatūra neatsitiktinai atsirado ir išaugo. Tiesa, jos atsiradimą sąlygoja 1940 metais tarybinės santvarkos atkūrimas Lietuvoje. Bet tai ne vienintelė priežastis. Tarybinės lietuvių literatūros ištakų reikia ieškoti žymiai anksčiau, gal net tautosakoje. O svarbiausia, reikia neužmiršti, kad buržuazijos valdymo metu, iš pagrindžio Lietuvos Komunistų partijos vadovaujama, darbo žmonių kova veikė daugelį mūsų rašytojų, priartino juos prie tarybinės literatūros lygio, ir todėl 1940 metais, vos nuvertus buržuazinę santvarką, daugumas mūsų rašytojų iš karto, be jokių svyravimų, aktyviai įsijungė į naujojo gyvenimo kūrėjų elges.

Tarybinė literatūra būdinga jos gilus idėjiškumas, partiškumas, būdinga tai, kad jos pagrindinis veikėjas — gerio kūrėjas, kovotojas dėl naujo, geresnio gyvenimo. Kalbant apie teigiamus tarybinės literatūros bruožus, tenka pabrėžti jos glaudų ryšį su socialistiniu gyvenimu, iš kurio visi teigiami veikėjai ir yra atėję į knygų

puslapius, o taip pat pabrėžti jos didžiulį auklėjamąsį poveikį skaitytojui. Šia proga verta paminėti ir patį socialistinį gyvenimą, paleiskant jame to teigiamo herojaus pagrindą. Ir taip, kiek laikas bei kitos mokomojo auklėjamojo darbo sąlygos leidžia, atsiranda patogi proga aiškinti mūsų tarybinio gyvenimo esminius klausimus. Tokių klausimų, žinoma, yra gana daug. Jų visų čia ne nesuminėsi, tuo labiau jų visų negalima aprėpti vienu kartu. Todėl, atsižvelgiant į dėstomąją medžiagą, kiekvienam atveju reikėtų pasirinkti tokius, kurie glaudžiai susiję su pamokos tema. Sakysim, kalbant apie Salomėjos Nėries Didišio Tėvynės karo poeziją, galima iškelti tėvynės meilę ir parodyti, kaip ji atsispindi poetės kūryboje, kaip ją suprantama marksizmas, kuo ji skiriasi nuo buržuazinio supratimo. Tada paaiškės, kodėl poetė, mylėdama savo gimtąjį kraštą, jo ilgėdamasi, drauge myli ir visą plačiąją tėvynę. Panašių motyvų

rasime Liudo Giros ir kt. poezijoje.

Kalbant apie T. Tilvyčio „Usynę“, tekstų plačiau sustoti ties socializmo pergale mūsų kaime, ir atsiranda proga iškelti socializmo esmines savybes, palyginti jį su kapitalizmu, parodyti, kuo socializmas pranašesnis už kapitalizmą. Visa tai reikėtų atlikti rimtai, jokių būdu nepasitenkinant vien publicistinėmis frazėmis, drauge vengiant per plačių aiškinimų, kad pamoka nepavirstų paskaita apie mokslinį socializmą.

J. Dovydaičio romanas „Dideli įvykiai Naujamies-tyje“ duoda pulklos medžiagos pokalbiui apie socialistinį darbą ir tarybinį darbo žmogų bei jo moralę, visa tai palyginant su kapitalistine pažūra į darbą ir žmogų ir iškeliant socializmo pranašumą.

Kurįs atžvilgiu belygintume socializmą su kapitalizmu, visada reikėtų pabrėžti, kad juos skiriančios savybės ne atsitiktinės, o dėsningos, kad ka-

pitalizmas kitoks jokių būdu ir negali būti.

Nagrinėjant kurį nors kūrinį, beveik visada iškyla veikėjo moralės klausimas. Pavyzdžiui, A. Vienaolio „Paskenduolės“ Veroniką klebonas vadina paleistuve, kiti taip pat ją atitinkamai pasmerkia. Tuo tarpu dauguma skaitytojų jos nuosirdžiai gailisi. Pasirodo, kad Veroniką vertina ir teisina kiekvienas savo klasiniu požiūriu: darbo žmogus visad ją užjaučia, gina, tuo tarpu išnaudotojų klasių atstovai — ją smerkia, niekina. Taip išryškėja marksistinė pažūra į moralę. Kitais atvejais galima kalbėti apie gerio, teisingumo ir kitas sąvokas, parodant marksistinę ir buržuazinę-idealistinę pažūrą ir iškeliant marksizmo pranašumą.

Ir taip sumanias panaudojant dėstomąją medžiagą, mokomąjį dalyką siejant su aktualiais gyvenimo klausimais, galima rasti daug progų ugdyti ir stiprinti mokinių marksistinę pasaulėžiūrą, kelti jų politinį-idėjinį lygį.

J. KATINAS

J. Bilūno vardo vidurinės mokyklos lietuvių kalbos ir literatūros mokytojas

Tuvos autonominėje srityje pradėta asbesto kombinato „Tuvasbest“ statyba. Vienu metu pradėta ir gyvenamųjų namų statyba hūsimojo kombinato darbininkams. Statybose dirba daug baigusio vidurinės mokyklos jaunimo.

Komjaunuolė Marija Chomuška į statybą atėjo baigusio vidurinės mokyklą. Ji greitai įgijo tinkuotojos specialybę ir dabar jau žymiai viršija įsibrėžto normos.

Nuotraukoje: komjaunuolė Marija Chomuška.

V. Lutkovo (TASS) nuotr.

Moralinėmis temomis

Žilagalvės senutės vargai

Į Skiemonių miestelio gyventojos Apolonišios Paškevičiūtės gryčios duris pasibelė sulinkusi senutė. — Gal priglautum, — ant lazdotės pasirėmus, virpėjo pavargėlė.

— Kas atsitiko, bobut Veronika? — nušėbo Paškevičiūtė.

— Marti... sūnus išvarė, — apsipylė ašaromis senoji.

— Kaip gi savo žmogaus nepriimsi, — paguodė ją namų šeimininkė.

Ir žilagalvė Veronika, Sniro motina, apsigyveno Skiemonių miestelyje.

Tą vakarą ilgai negeso žiburys Paškevičiūtės namo languose.

Apšilusį prie krosnies, senutė pasakojo apie savo gyvenimą.

Neturėdama valakų ir netgi padorios nuosavos gryčios, Veronika plūso svetimiems, krovė turtus buožėms. Visa paguoda buvo sūnus.

— Išaugo Vladukas — gyvensiu kaip užmūro, — svajojo motina.

Sūnus išaugo stuomeningas ir tvirtas. Apsivedė. Žilagalvė motina kalbėjo kaimynams:

— Na, dabar tik anūkėlius supsiu. Prisiurbavau per amželi...

Motina apsigyveno pas sūnų.

— Kam čia ta senė

reikalinga, — vieną kartą pareiškė Snirui jo žmona Vanda.

— Tai mano motina. Kur ji dės, — bandė prietarauti vyras.

— Pinasi lyg paku, los po kojom, — supyko Snirienė. — Nieko — aš ją išgrausiu.

Marti pradėjo sudarinėti anytai nepakenčiamas gyvenimo sąlygas. Senutė užkraustė ant aukšto į neapšildomą kambarėlį. Sutikus ją, kiekvieną kartą marti iškliodavo. Syki net purvinu vandeniui apliejo. Ar susirgdavo, ar duonos kėsni neturėdavo, Snirai nesirūpindavo senute.

Nebegalėdama ilgiau gyventi Debei-

kiuose, Veronika turėjo persikelti po svetimo žmogaus pastogę. Nuo to laiko nei sūnus, nei marti nepasidomėjo, kaip kruta senutė. Per dvejus metus iš sūnaus motina gavo 400 rublių, 3 kg mėsos ir 4 kg miltų.

Keisčiausia, kad paliegusia motina nesirūpina ne kokie abejotinos moralės žmonės, o atsakingi darbuotojai. Vladas Sniras — Debeikių apylinkės milicijos įgaliotinis, Vanda Snirienė — vietos vidurinės mokyklos mokytoja.

— Paduočiau į teismą, bet nesinori gėdos daryti, — gniaužo rankas senutė.

Vis dėl to reikia tokių žmonių sugėdinti. Teisingumo organai turi pasirūpinti, kad sūnus užtikrintų motinai pragyvenimą.

A. Mazgelis
Skiemonių apylinkės pirmininkas

Juos išlaiko mokykla

Valė Savickaitė, Vanda Mincytė, Nijolė Skaržauskaitė ir kiti Panevėžio rajono Raguvos vidurinėje mokykloje besimokantieji „Levaniško“ kolūkių kolūkiečių vaikai vasaros atostogų metu padirbėjo gimtajame kolūkyje. „Reikia ir moksleiviams padėti“, — nutarė kolūkių valdyba ir išskyrė stambių sumų pinigų. Už moksleivių išlaikymą internatui kolūkis kiekvieną mėnesį perveda po 1650 rublių.

A. SLENAITE

Stai vienaaukštis vieno buto stambių plokščių kolūkiečio gyvenamasis namas. Jo gyvenamasis plotas — 65,6 kvadratinio metro, naudingas plotas — 85 kvadratiniai metrai. Tokio namo statyba atsleina žymiai pigiau, negu įprasto. Architektūrinis namo apipavidalinimas labai paprastas. Visos surenkamosios gelžbetonio plokštės šiam namui gaminamos Vilniaus gelžbetonio dirbinių gamykloje. Pagrindinius montavimo darbus atlieka trys darbininkai autokrano pagalba per dvi-tris dienas.

Pirmas toks namas dabar statomas Vilniuje, Jera-
zalės priemiestyje.

Nuotraukoje matome, kaip montuojamas šis namas.
A. Sutkauskas (ELTOS) nuotr.

MEDŽIAGOS PĖDSAKAIS

„Kada ateiti į ryšių skyrių?“

Tokio pavadinimo P. Juselio korespondencija buvo išspausdinta „Kolektyvinio darbo“ Nr. 4 (1091) 1960 m. sausio 14 d. Joje buvo rašoma, kad Rubikių ryšių skyriuje nustatytos darbo valandos

labai nepatogios plytinės darbininkams.

Rajono ryšių kontoros viršininko pavaduotojas drg. Steiblys pranešė, kad nuo šiol ryšių skyrius dirbs sekančiu laiku: antradieniais — nuo 9 iki 18

val., su pietų pertrauka 13—14 val., sekmadieniais — nuo 9 iki 18 val., su pertrauka pietums ir korespondencijos išnešiojimui nuo 11 iki 14 val., o likusiomis dienomis be pertraukų nuo 9 iki 21 val.

Šmeižikė nubausta

Svėdasų miestelio gyventoja Barbora Mustelienė išdėdindavo, kliodavo, šmeiždavo kaimynus. Svėdasiekių kantrybė vieną kartą trūko, ir Barbora atsidūrė teisiamųjų suole. Liaudies teismaus nubaudė ją pinigine bauda.

D. Pilytė

Literatūra ir gyvenimas

BALYS SRIUBAS

APIE LAIMĘ

Nučiuožia žuvėdra,
Sparnaispalietus
bangą.

Čia ji putą sugauna,

Čia sukryškėja,

Į gelmę sužiūrus.

Josios laimė žiauri.

Vilnys kyla...

Šniokščia...

Ir smenga.

Tik jos juokas

Netyla

Nepabūgęs mirties,

Kaip ir jūros.

Mes džiaugiamės kartais,

Suradę laimę mažytę —

Ji ateina ir dingsta

Kaip nebuvus,

Staigiai,

Savalme.

Bet ar gali nors kas

Būti žemėj didesnį už šitą.

Su mirtim žaidžiant,

Gimstančia

Laimę!

★ ★ ★

Kranas pasisuka.

Kyla...

Kyla.

Tiesiai

prie saulės

gultulio.

Aš žiūriu

Ir man rodosi — ji užkabina

Pilno kabliu

Ir, sudrumstęs saulėtekio tylą,

Kelia

Saulę

virš žemės.

Kad apšviestų kiekvieną žemyną

Ir kiekvieną kampelį

Planetos.

Spaudžia ir spaudžia li-
sgos iš visų pusių pažia-
rėti tokį tvirtą kolūkietį
Rapolą Buroką, vakar buvo
sutinusi koja, šiandien de-
šinės ranko snykštys nutir-
pęs, apetito nėra, akyse
mirga, ausyse cypia ir ant
širdies toks sunkumas, lyg
didžiausias sūris paslėgtas.

„Pagulėsiu dar kiek, ba-
iš ryto brigadininką vel-
nias kur nešęs nenešęs —
člonai pirmučiausia atjos...
— mąsto jis, — o paskui
gal miestelin reiktų...“, ir,
pritardamas savo mintims
papt... papt... žinda kartų
„Labut“, melsvu dūmeliu
baldydamas giltinę. „Ru-
glių gal reiktų dar parduot
centnerį, kita...“, bet, pris-
-

minęs gerokai nusemtą
aruodą, nelinksmiai pakrel-
pia rudą ūsą, o kaktoj,
tarp vešlali išsikerojusių
suaugusių antakių, susime-
ta gili stambi raukšlėlė.
Kažkur giliai giliai krūti-
nėje nedrąsiai ima klibėti
sąžinė ir Bu-
rokas nepasi-
junta, kaip
ima garsiai
ginčytis su ne-
matoma pašne-
kove.

— Je, tau
tik dirbk, tik
lėk išsižiojęs kolūkin. Ne-
užtenka, kad boba dirba ir
Anelė vidurinę pabaigus
braido po srutas. Ir darba-

dienis koks gi buvo per-
nai ir užpernai... vargadie-
nis, ne darbadienis...“

— Tvarkos nebuvo ir
žmonės vis į savo sklype-
lius žvilgčiojo, jaunimas į
miestą tūkėsi, — priminė
Burokui įkyrioji pašneko-
vė.

tai pro duris kyštelėjo bri-
gadininko Stelmoko galva.

— Kelkis, bracia mano,
nesiviliojėsi! Iš guolio ne-
kepsi raguolio. Šienas sau-
sas kaip parakas, pulsime
visi, — išpoškino nė doral
atsikvėpt nepaspėjęs.

Kur gi nei „Bracia“.

balsiausiai. Greičiausia vė-
žys...

— Vėžys? — Stelmo-
kas, vis dar abejodamas,
atidžiai pažvelgė į pagal-
vėje skendintį kalmyno
veidą ir pasikrapštė pa-
kaušį: galas žino... rodos,
toks pat, koks ir buvo:

raudonas, pra-
kaulus, rudom,
žvitriom, kaž-
kur palubėn
įbestom akim,
tik barzda la-
blau apšepęs...

Serga Buro-

kas dažnai ir

visokiom ligom. Pavasarį,
kai prasidėdavo lauko darbai,
jam, sako, nuo žemės garų
pristoja sloga, gripas, plau-
na kosulys. Sėjai pasibal-
gus sveikata šiek tiek pa-
gerėja, o šienapliūteli prasi-
dėjus staiga perpučia cion-
gas arba sutraukia reuma-
tas. Rugiapliūteli atėjus ne-
tikėtai nutrūksta inkstas ir
klaidžioja visą darbymečio
metą kažkur apie užkul-
nius. Rudenį pakinkliuose
išauga votis, žiemą prade-
da klibėti dantys. Ir važi-
nėja tada Burokas pas
„daktarus“ į Kauną arba į
Rygą, o grįždamas parsive-
ža puspadžių maišą, med-
vilnės kežulėlį, tuoj iš-
grobstomą moterų audek-
lams, pipirų, lauro lapų
dėžes ir maišelius. Iš namų
gi neretai įsideda paplau-
tą veršį, pigiau nupirktą
(Nukelta į 4 psl.)

E. VAITKEVICIENĖ

SPUOGELIS

(Apsakymas)

— Taip tai taip, — su-
tiko jis. — Ale sveikata
mano kokla gi čia? Va, ir
dabar šonas užtūpęs, kaip
nesavas, — ir nuo
tos minties Burokui
iš tikrųjų ima dūgti
nugulėtą šoną.
Burokas brūkštelė
ranka per veidą.

— O, spuogas?
Aha!.. — nudžiugo
Burokas, užčiuopęs
ant nosies kviečio
grūdo didumo spu-
gelį. — Tegul ir ne-
didelis, ale ir iš to-
kio nežinau kas gali
pasidaryti... Daleis-
kim, nukrapštelė ne-
tyčia, pridūkęs prie
darbo — va tau ir
kraujo užkrėtimas.
Reikia į miestelį,
pas gydytoją.

Burokas viena ran-
ka jau sėkė iš palo-
vio čebatus, bet
priemenėje kažkas
sutrepsėjo ir nelauk-

pragydo savo litanią...
Burokas mintyse piktai pa-
mėgdžiojo Stelmoko įpras-
tą priežodį, o garsiai atsakė:

— Eičiau be žodžio, Un-
tan, ale matai sergu. Sa-
kau, gal arklį man? Pas
daktarą reiktų.

— Arklį? Hm... pats
matai kokla darbymečė, —
skėstelėjo rankomis Stelmo-
kas ir, minutę padvejojęs,
pridūrė: — Ale, bracia,
man rodos, čia kažkas ne-
be taip: kai tik turgaus
diena, tau tuoj ir pas dak-
tarą...

— Aš tau žmoniškai
šneku, o tu man tuoj pa-
mokslus tauzyt. Tau tik
dirbk, lėk išsižiojęs, o man
gal anan pasaulin taisy-
tis... — pyktelėjo Burokas.
— Va, guzelis užaugo, šo-
no nebepajudinu — sopa

AKVILĖ ŽASINAITĖ

Motinai

Tu mane išleidai, išlydėjai
Ir ranka pamojavai nuo slenkščio.
Ašėjau pakrantėmis. Prieš vėją
Sviro nendrės ežerėlio lankščios.

Išlydėjai... Ir sidabro gija
Rudenėlis nutiesė per lauką.
Nejauku šiandien. Tos pačios gijos
Tau išaudė smilkinius belaukiant.

ALFONSAS BRIEDIS

NAMŲ ŠILIMA

Pasiilgsti namų šilimos,
Tos kaimietiškos gryčios kampo,
Kur dūzgena ratelis mamos
Ir smilksta prigėsus lempa.

Ne kaip svečias, užkėlęs vartus,
Nuplėsi prie slenkščio kepurę.
— Sveikas gyvas! — ir žodžių
lietus...
Ir akys žingeidžios sužiūra.

— Kas naujesnio? — kaimynų
veiduos
Išsirašo klaustukais raukšlės.
Po kėlionės ilsėtis neduos —
Vis dėstys, kaltins, teirausis.

Pasiguos, kad supuvo linai,
Kad darbadienis būsiąs liesas...
Ir prispyrę paklaus būtinai,
Ar valdybą apskųst galėsias?

Padūmos. Tirštą dūmą išleis
Ir pasiūlys kvapnios suktinės.
— Kiek čia lempos smirdės, po
galais!

Ar nereikia mums elektrinės?

— Nusibodo rūkyti akis
Po pastogę, nudrėkstu pakaušiu.
O kiaulidelį sudėjo grindis
Iš lentų ažuolinių, gražiausių... —

Snekučiuojies. Rausti negražiai.
Pajunti šilumėlę nejaukią...
Kaip pažįstame žmogų mažai,
Prie visokių rodiklių priaugę!

Kartais vengiam po kaimą pūskot
Ir ištįst kolūkiečiui ranką,
Ir paklaust, ar nestinga ko?
Ar namų šilimos pakanka?

Upelio šal-
tis neįveikia...

POVILAS MASILIONIS

Naktį kaime

Baltos snaigų žvaigždės plevėna,
Puošia eglių šakas dyvinai.
Naujos trobos prie vieškelio seno
Sviesių naktį — tarsi milžinai.

Rodos, žemė pabalusį rūbą
Signakt puošė sidabro gija.
Uždainuoja jaunystę prie klubo,
O daina — negirdėta, nauja.

Ji pakyla, plasnoja, plevėna
Ir įsminga į širdį giliai... —
Naujos trobos prie vieškelio seno
Nusišypso tangais dideliais.

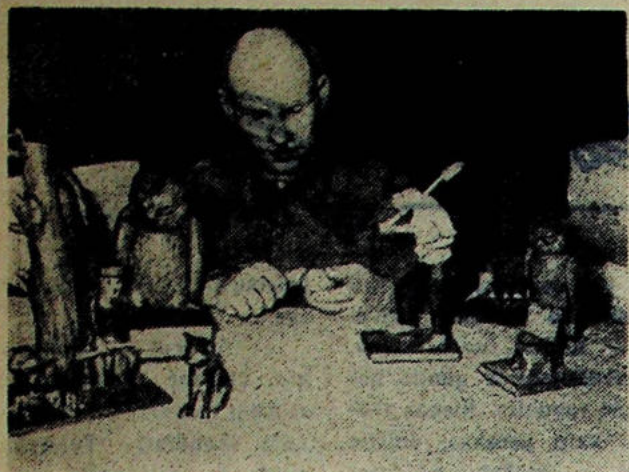
B. DEBEIKIS

VAKARĖ ŽVAIGŽDĖ

Snaudžia liepų nulinkusios šakos
Ir nekrusteli lapas pernakt.
Tik Vakarė lyg laumžirgis plakas —
Skuba skuba lig ryto sudegt.

Ir man kyla širdy neramumas,
Lyg tai aš jau galėčiau ištart:
Neskubėk! Nepavirsk dar į dūmus! —
Kam gi taip... Be naudos. Ir iš kart?..

Kaip gi tu, savo karščio netekus,
Mums galėsi ryt dieną uždegt? —
Kai taip liepų nulinkusios šakos
Ir nekrusteli lapas pernakt.

Troškūnų tarybinio ūkio Petkūnų skyriaus darbininkas Jonas Slučka gabus medžio drožėjas. Jo pagamintas pelenines, paukščius ir kitus meniškai atliktus drožinius galima rasti beveik kiekvienoje skyriaus darbininko šeimoje. Jonas Slučka savo drožinius ne kartą demonstravo buvusio Troškūnų rajono dailės dirbinių parodoje ir susilaukė gero įvertinimo.

Nuotraukoje: Jonas Slučka lalsvalaikio metu prie savo pamėgtojo darbo.

V. Tučkaus nuotr.

SPUOGELIS

(Atkelta iš 3 psl.)

avytę, keletą maišų obuolių. Jei brigadininkas užklupo ne lovoj, o kieme ką nors krapštantis po namus, — kyšt panosėn daktaro pažymėjimą ir kvit. Ar tai dyvai, kad Buroko liga ir dabar pasėjo brigadininko sielą abejonės sėklą. „Hm, tegul ir sirgo visokiom ligom, ale vėžiu dar ne karto. Nepanašu tai nepanašu, ale ką gali žinot... patys daktarai ne iš karto atspėja. Paskui, kad kokios, nešioj ant širdies kaltę... Ir Stelmokas nusileidžia: —

Važiuk dar šį kartą, ale, atvažiavęs duok man juodu ant balto parašyta, koks tenai vėžys.

Stelmoko galva nulingavo palange ir dingo už klojimo kampo, o Burokas dabar jau abiem rankom stovėd iš palovio čebatus.

...Poliklinikos koridoriuj ankšta, tvanku, kvepia jodu, denatūratu, žmonių prakaitu, gaudžia, užia kaip bičių avily.

Įsitsėjęs prie aštuoniuke pažymėtų durų, Burokas išgirdo vyrišką balsą dūdanant:

— Trečia nedėlia negailu pajudint iš peties ir gana: kai tik kilst, tuoj ir diegla net akyse žalia. Sakau, kas gi čia ir bebus, reikla pasirodavot su daktaru. Darbas gi stovi... — žmogaus balse virpėjo susirūpinimo gaidelė.

Viena ausim gaudydamas tas pokalbių nuotrupas, Burokas laukė ir kartu nelaukė savo eilės. Bruzdesys aplink erzino jį ir nedavė ramiai pagalvoti. Žinojo, kad suirzusios nuotalkos priežastis visai kitur, bet nenorėjo pats sau to prisipažinti: tik atėjęs į polikliniką tuoj išgirdo visiškai nepatogią naujie-

ną — senasis daktaras išvažiuo, o jo vietoje dabar sėdi kitas visiškai nepažįstamas. Geras žmogus buvo senas. Dar vaikystėje Burokas sirgo skarlatina, ir daktaras Tlūnėlis, sako, jį išgydęs. Prieš karą gydytojas turėjo miestelyje dvejus namus ir vertėsi privačia praktika. Vienus namus vokiečiai išbėgdami supleškino, kitus gydytojas atidavė ištekejusiai dukteriai, dabar girdėt, pasistatė naują mūrinį Panevėžyje, tai greičiausiai tenai ir išvažiuo. Pasilauks, būdavo, į kabinetą ir vis taip maloniai, taip gražiai: „Sėskitės, kuo skundiatės?“ Pastebėjęs, kad pacientas nesmagiai graibosi apie klėnę, tuoj išsivandė nereikalingus:

— Sesele, nubėkite į registratūrą, atneškite likusius lapelius, — arba: — Sesele, receptams blankų nebėra.

Ir tik durims paskui išeinančią seserį užsivėrus, į jo veidą vėl sugrįžta įprasta šypsena:

— Kuo galiu būti tamstai naudingas? Reikia pažymėjimo — bus pažymėjimas, atleidimas nuo darbo, raštelio kolūkio pirmininkui, kad duotų arklį važinėti ambulatorijon — bus, vienai niekai!

Toksai buvo senasis daktaras, o šitas koks — neaišku. Operacijas, girdėt, daro gerai, bet jau griežtas, baisiausias, ir clongo, sako, nepripažįsta.

„Gal maža, pridėt dar dešimt?“ svarsto Burokas gnauždamas klėnėj penkiasdešimtinę.

Taip neapsisprendusį ir pašaukė netikėtai tarpdury išdygusi seselė:

— Burokas Rapolas!

Nerangiai peržengęs slenkstį Burokas nutraukė nuo galvos kepurę, apmetė

akimis pažįstamą kabinetą. Viskas kaip ir prie ano. Tik daktarėlis naujas: aukštas, juodbruvas, iš pažiūros visiškai nepiktas. Be gydytojo, sesers ir Buroko, kabinete buvo dar vienas žmogus — anas vyras su parišta ranka. Dabar jis stovėjo iki pusės nusirengęs, liesais išsišovusiais šonkauliais ir akimis neramiškai sekiojo gydytojo rankas.

— Tamsta pasidėkit minčiukę, — sesuo pastūmė Burokui taburetę, o pati nuskubėjo prie gydytojo, kuris, užkėlęs sau ant peties paciento ranką, trūktelėjo į ją į save, o žmogus tikrai:

— Oi! — Ir nublanko visas.

— Nieko nebus, tėvuk, reikės uždėti gipsą, — pasakė gydytojas, sėsdamas prie stalo.

— E, kelioms gi dienoms? — sutrikęs paklausė ligonis.

— Mėnesiui.

— Mėnesiui? Bijok dievo, daktarai! — žmogus net atbulas pasitraukė ir staugia pagautas naujos minties, su viltingai pakėlė

gydytoją akis:

— Ar negailma būtų vėliau? Dabar gi šitiek darbo — mėnesiui!

— Pažymėjimą išduosiu, nuo darbo atleis. O kur tamsta dirbate?

— Taigi, „Girkainio“ kolūkyje. Ale kas iš pažymėjimo, kai žmonių trūksta... — lyg ieškodamas pritarimo ar patvirtinimo savo žodžiams, jis atsigręžė į Buroką. Akimirka sustitko jų akys ir Burokas nuleido savąjas... Giliai krūtinėje kažkas sukirbėjo. Burokas pajuto užplūstant raudonį ir, išgirdęs malonų gydytojo balsą:

— Jūs, tėvuk, kuo skundiatės? — žiūrėdamas kažkur į dulkėtus čebatų galus, pralemeno:

— Tai receptą boba pametė... anyžų lašai. Sakau gal neduos taip...

Raudonas, visas sutrikęs išsprūdo Burokas pro kabineto duris ir beprasmiai glamžydamas rankoje popierėlį su keliais lotyniškais žodžiais, kaip nesavas nuspūdino gatvę.

Net nebeužėjęs pas kumų Paplevį, su kuriuo tarėsi

Truchiljo prie dėdės Semo rūmų

Didžiosiose Antilų salose Karibų jūros baseine tūno mažytė Dominikos Respublika. Ją valdo diktatorius Truchiljo, plačiu mostu atidavęs jankių žinią visą savo šalį kartu su ekonomika, strateginiais objektais ir, žinoma, puikiais papildymais.

Truchiljo, kurį išlaiko dėdė Semas, labiau už ugnį bijo politinio klimato atšilimo. Šalis daro didžiules karines išlaidas. Gyventojų yra kiek daugiau kaip pustrėčio milijono, o

nuolatinę armiją čia sudaro 12 tūkstančių žmonių. Šalis primena karo stovyklą.

Ekonominis gyvenimas smunka. Mažėja tradicinio eksporto produktų — cukraus, kakao ir kavos kainos. Nebeduoda tokio pelno, kaip anksčiau, turizmas. Ištaigingi viešbučiai, pulkus aptarnavimas, akį džiuginanti žydra jūra nebepatraukia turistų. Užsieniečių tarpe mažai norinčių važiuoti į karo stovyklą.

(ELTA).

Gie r u o j i a i p u d a r y t i s e t m a s

Anykščių metrikacijos biure gauti pareiškimai sekančioms santuokoms registruoti:

1. Žvirono Kazimiero, Povilo s., gim. 1933 m., gyv. Vilniuje, Umėdžių g-vė 18, su Strazdaite Stase, Kazio d., gim. 1934 m., gyv. Anykščių raj., Trumbatiškio apyl., Pilviškių km.

2. Šapolos Povilo, Juozo s., gim. 1922 m., gyv. Anykščių raj., Diktarių apyl., Galinių km., su Petronyte Irena, Jurgio d., gim. 1940 m., gyv. Anykščių raj., Leliūnų apyl., Pajojės km.

3. Marcinkevičiaus Juozo, Vlado s., gim. 1935 m., gyv. Anykščių raj., Viešintų apyl., Nemcinių km., su Žukaite Marija, Prano d., gim. 1931 m., gyv. Anykščių raj., Viešintų apyl., Sodeikių km.

4. Paukščio Vytauto, Prano s., gim. 1933 m., gyv. Anykščių raj., Viešintų apyl., Viešintėlių km., su Kantrimavičiute Stase, Felikso d., gim. 1933 m., gyv. Anykščių raj., Latavėnų apyl., Motiejūnų km.

5. Kazanavičiaus Jono, Mykolo s., gim. 1880 m., gyv. Anykščių raj., Seiminių apyl., Peniankų km., su Blažyte Anele, Vlado d., gim. 1934 m., gyv. Anykščių raj., Storių apyl., Kiškelių km.

6. Samavičiaus Antano, Vinco s., gim. 1936 m., gyv. Anykščių raj., Vaidlonių apyl., Survilių km., su Gailiūsyte Irena, Antano d., gim. 1935 m., gyv. Anykščių raj., Vaidlonių apyl., Kalčių km.

7. Mackevičiaus Balio, Felikso s., gim. 1896 m., gyv. Anykščių raj., Skiemonių apyl., Sarickų km., su Mackevičiute Jule, Vinco d., gim. 1916 m., gyv. Anykščių raj., Skiemonių apyl., Sarickų km.

8. Mackevičiaus Napoleono, Vinco s., gim. 1918 m., gyv. Anykščių raj., Skiemonių apyl., Sarickų km., su Slizyte Birute, Juozo d., gim. 1932 m., gyv. Anykščių raj., Skiemonių apyl.

Santuokos bus registruojamos 1960 m. vasario 21 d.

po sekmadienio važiuoti į Šiaulius, išsiruosė namo.

Saulė jau krypo į vakarus, bet vis dar kaltriai šildė. Be mažiausio vėjelio oras buvo tvankus, šutino. „Bus lietaus“, nusprendė Burokas. Arklį įkyriai puolė tirštas musių debesys. Privažiavus didžiasias pau-pio pievas, Buroko ausis pasiekė neaiškus žmonių balsų gaudesys. Pakėlęs galvą, jis pamatė, kaip baltus taškelius, pievoj judant žmonių figūras. Vis dar nesuprasdamas tokio skubaus jų plūšėjimo priežasties, lyg atsakymo ieškodamas, žvilgtelėjo į dangų. Jis vis dar buvo grynas, aiškus, tik vakaruose pakilo nedidelis, juodas debesų kūgis. Kas akimirka augdamas ir plėtodamasis jis netrukus pakibo jau virš pušyno anapus upės, dar po valandėlės pasispyręs, persilyrė jau į šita krantą ir grėsmingai didėdamas, uždengė saulės kraštėlį. Tvankumas ore kiek atslūgo, išviešpatavo slogi tylą. Botkočio galu užkabines ant kelio išdrakytą šieno pluoštėlį, Burokas patrynė jį tarp pirštų ir nejausdamas, kad balsu kalbasi pats su savi-mi, nusprendė:

— Sausas, net čėza...

Ir vėl mėgino abejingai galvoti apie ateinančią Nuostabūs dalykai kar-tais darosi su spuogeliu.

Redaktorius St. VINČIONAS

Skiemonių vidurinės mokyklos XI klasės mokiniai nuoširdžią užuojautą reiškia klasės draugei KAVALIAUSKAITEI ONAI jos mylimai motinai mirus.

Viešintų vidurinės mokyklos dešimtos klasės mokiniai nuoširdžiai užjaučia ANTANINĄ VILKONCIOTĘ jos mylimam tėveliui mirus.